

**سیاست‌های امنیتی عربستان و تاثیر آن بر امنیت
جمهوری اسلامی ایران
(با تأکید بر دهه اخیر)**

سروشنامه:	شاهوردلو، حسین، ۱۳۶۷ -
عنوان و نام پدیدآور:	سیاست‌های امنیتی عربستان و تاثیر آن بر امنیت جمهوری اسلامی ایران (با تأکید بر دهه اخیر) / حسین شاهوردلو.
مشخصات نشر:	قم: نجم الهدی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری:	۱۶۸ ص.
شابک:	978-964-2528-64-6
وضعیت فهرست‌نویسی:	فبا
موضوع:	امنیت ملی - عربستان سعودی
موضوع:	امنیت ملی - ایران
موضوع:	عربستان سعودی - سیاست و حکومت - قرن ۲۱ م
موضوع:	Saudi Arabia - Politics and government- 21st century
موضوع:	عربستان سعودی - روابط خارجی - ایران
موضوع:	Saudi Arabia - Foreign relations - Iran
موضوع:	ایران - روابط خارجی - عربستان سعودی
موضوع:	Iran - Foreign relations -- Saudi Arabia
رده‌بندی کنگره:	UA۸۵۳/۴۴۱:۵۲:۱۱۹۶
رده‌بندی دیویی:	۵۵/۰۳۳۰۵۳۸
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۴۷۶۵۵۰۷

سیاست‌های امنیتی عربستان و تاثیر آن بر ایران
جمهوری اسلامی ایران (با تأکید بر دهه اخیر)

نویسنده: حسین شاهوردلو

ناشر: انتشارات نجم الهدی / نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۶

قیمت: ۶۰۰۰ تومان / شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۵۲۸ - ۶۴ - ۶

کلیه حقوق محفوظ است

مراکز پخش:

■ انتشارات نجم الهدی: شماره همراه: ۰۹۱۹۰۴۸۱۸۵۹

پایگاه اینترنتی: www.najmolhoda.blogfa.com

مقدمه

خاورمیانه بعلمت اهمیت ژئوپولیتیکی، ژئواکونومیکی و ژئواستراتژیکی مورد توجه کل دنیا می‌باشد در این بین کشورهای استعماری بخاطر منافع خود و تسلط به دنیا توجه ویژه ای به این منطقه دارند در این منطقه علاوه بر جمهوری اسلامی ایران کشور عربستان نیز بعنوان قدرتی بزرگ و تاثیرگذار در تحولات منطقه‌ای وجود دارد این کشور در آسیای غربی (خاورمیانه) که بازمانده سرزمین حجاز می‌باشد در اوایل قرن ۲۰ به این نام معروف شد. در طول قریب به یک قرن گذشته سیاست‌های گوناگون را در برخورد با همسایگانش تا به امروز داشته است. این سیاست‌ها بویژه در تلفیق وهابیت شکل خاصی به خودش گرفته است که در طول این مسیر تلاش زیادی را داشته است که بتواند نوعی خود تجاوزگری را در ابعاد گسترده بویژه امنیتی نسبت با همسایگانش بروز دهد. این سیاست‌ها بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران وارد مرحله جدید شده است به این دلیل که انقلاب اسلامی ایران با تفکر اسلامی ناب و مبتنی بر برداشت شیعی از اسلام را بدینا بویژه جهان اسلام ارائه داده است؛ و این همان چیزی بود که در کمال سیاسی عربستان را بشدت به تلاطم انداخته است. روابط ایران و عربستان را باید در منطقه خاورمیانه یکی از دشوارترین عرصه‌های مربوط به دیپلماسی خارجی دانست. دو کشور مذکور در زمره قدرت‌های بزرگ منطقه محسوب می‌شوند که تحولات آنها و سیاست‌های منطقه‌ای شان بر منافع و امنیت ملی یکدیگر اثرگذار است. این در حالی است که روابط دو کشور اگرچه هیچگاه با یکدیگر دوستانه نبوده اما در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی ایران، حالت خصمانه‌تری به خود گرفته و عرصه‌های تقابل دو کشور بارزتر گردیده است. که البته یکی از علل این تیرگی را باید در سیاست کشورهای غربی به خصوص امریکا دنبال کرد چرا که برای مقابله با ایران و

انقلاب اسلامی ایران و الگو نشدن انقلاب اسلامی ایران، ایران هراسی می‌کنند و باعث بیشتر شدن اختلافات بین قدرت‌های بزرگ منطقه می‌شوند. در دهه اخیر که نشانه‌هایی از بیداری اسلامی متأثر از انقلاب اسلامی در جهان اسلام رخ داد حاکمان عربستان سعودی با چراغ سبز امریکا و دیگر متحدانش در پی جبران خسارات ناشی از صدور انقلاب اسلامی بر آمده اند. تجاوز عربستان به یمن و کمک بی حد و حصر این کشور به معارضین خط مقاومت مانند سوریه، عراق، لبنان از نمونه دیگری از سیاست‌های امنیتی عربستان بشمار می‌آید که این سیاست می‌توانند تأثیر قابل توجهی بر امنیت ج.ا.ا وارد نماید.

لذا هدف اصلی پژوهش پاسخ گویی به این سه سؤال اساسی خواهد بود:

۱. سیاست‌های امنیتی عربستان چیست؟
۲. تأثیر سیاست‌های امنیتی عربستان بر امنیت جمهوری اسلامی ایران چیست؟
۳. راهکارهای مقابله با این سیاست‌ها کدامند؟

فهرست مطالب

مقدمه.....	۵
فصل اول: مفهوم امنیت (۱۳-۳۲)	
۱. مفهوم امنیت.....	۱۵
۱-۱. امنیت.....	۱۵
۲-۱. امنیت ملی.....	۱۷
- نسبیّت.....	۲۰
- کلیت و فراگیری.....	۲۰
- ذهنی بودن امنیت.....	۲۰
۳-۱. امنیت منطقه ای.....	۲۱
۱-۳-۱. نظام‌های امنیت منطقه‌ای.....	۲۴
۱-۱-۳-۱. دفاع دسته جمعی.....	۲۴
۲-۱-۳-۱. امنیت دسته جمعی.....	۲۵
۳-۱-۳-۱. امنیت هم‌نوا.....	۲۶
۴-۱-۳-۱. امنیت مشترک.....	۲۶
۵-۱-۳-۱. امنیت فراگیر.....	۲۶
۶-۱-۳-۱. امنیت مبتنی بر همکاری.....	۲۷
۴-۱. متغیرهای تأثیرگذار در امنیت منطقه‌ای.....	۲۷
۱-۴-۱. اعتماد.....	۲۹
۲-۴-۱. ضمانت اجرای مؤثر.....	۲۹
۳-۴-۱. توانمندی‌های ساختار.....	۳۰

- ۴-۴-۱. توازن نیروهای منطقه‌ای..... ۳۰
- ۴-۴-۵. ماهیت منطقه..... ۳۰
- ۴-۴-۶. عضویت کشورها در پیمان‌های مختلف..... ۳۰
- ۴-۵-۷. مسئولیت‌پذیری دولت‌های عضو..... ۳۰
- ۴-۴-۸. وابستگی‌های متقابل..... ۳۱
- ۴-۴-۹. ساختار بین‌المللی..... ۳۱

فصل دوم: سیاست‌های امنیتی عربستان

(۷۰-۳۳)

۱. مقدمه..... ۳۵
۲. سیاست‌های امنیتی داخلی..... ۳۵
- ۲-۱. سیاست‌های سیاسی - اجتماعی..... ۳۵
- ۲-۱-۱. مشروعیت پادشاهی آل سعود..... ۳۵
- ۲-۱-۲. استیلا و قدرت..... ۳۶
- ۲-۳-۱. امنیت و اتکای خارجی..... ۳۷
- ۲-۴-۱. رویکرد عربستان با گروه‌های مختلف..... ۳۸
- الف) جریان شیعه..... ۳۸
- ب) لیبرال مذهبی..... ۴۰
- ج) جهادی تکفیری..... ۴۱
- ۲-۲. سیاست‌های نظامی..... ۴۲
- ۲-۳. سیاست‌های اقتصادی..... ۴۳
- رانت نفتی..... ۴۳
- توربست مذهبی..... ۴۴
- سرمایه‌گذاری خارجی..... ۴۵
- استفاده از اهرم نفت..... ۴۷
۳. سیاست‌های امنیتی خارجی..... ۴۸
- ۳-۱. منطقه‌ای..... ۴۸
- ۳-۱-۱. اهداف سیاست خارجی عربستان..... ۴۸
- الف) موازنه منطقه‌ای..... ۴۹
- ب) تأکید بر رهبری جهان اسلام..... ۴۹
- ج) مخالفت و مبارزه با کانون‌های انقلابی در منطقه..... ۴۹
- د) ترویج آیین وهابیت..... ۴۹

۵۰	۲-۱-۳. سیاست‌های منطقه‌ای عربستان.....
۵۲	۳-۱-۳. سیاست‌های امنیتی عربستان در بحران‌های منطقه‌ای.....
۵۲	الف) سوریه.....
۵۴	ب) عراق.....
۵۹	ج) یمن.....
۶۲	د) رژیم صهیونیستی.....
۶۴	ذ) لبنان.....
۶۷	۲-۳. جهانی.....
۶۷	۱-۲-۳. آمریکا.....
۶۹	۱-۲-۳. روسیه.....

فصل سوم: سیاست‌های امنیتی ایران

(۷۱ - ۱۰۸)

۷۳	۱. مقدمه.....
۷۳	۲. سیاست‌های امنیتی داخلی.....
۷۳	۱-۲. سیاست‌های سیاسی-اجتماعی.....
۷۳	۱-۱-۲. مشروعیت الهی نظام و اتکا به رای مردم.....
۷۴	۲-۱-۲. آزادی احزاب.....
۷۴	۲-۲. سیاست‌های نظامی.....
۷۵	۳-۲. سیاست‌های اقتصادی.....
۷۵	۱-۳-۲. سیاست کاهش وابستگی به نفت.....
۷۵	۲-۳-۲. سیاست اقتصاد مقاومتی.....
۷۶	۳-۳-۲. استفاده از انرژی هسته‌ای.....
۷۸	۳. سیاست‌های امنیتی خارجی.....
۷۸	۱-۳. منطقه‌ای.....
۷۸	۱-۱-۳. اهداف سیاست خارجی ایران.....
۷۹	الف) دفاع از مستضعفان و تعارض با مستکبران.....
۸۰	ب) حفظ تمامیت ارضی کشور و توسعه اقتصادی.....
۸۱	ج) استقرار یک جامعه واحد اسلامی.....
۸۲	د) تحقق ظرفیت بالقوه ایران.....
۸۳	۳-۱-۳. سیاست‌های امنیتی ایران در بحران منطقه.....
۸۳	الف) سوریه.....

- ۸۸..... (ب) عراق
- ۹۴..... (ج) لبنان
- ۹۵..... (د) یمن
- ۹۵..... ۱. حفظ وحدت و تمامیت ارضی یمن؛
- ۹۵..... ۲. تأکید بر حضور همه گروه‌ها در صحنه تصمیم‌گیری؛
- ۹۵..... ۳. سعی در ارتباط برابر با دولت و گروه‌ها؛
- ۹۷..... (ذ) رژیم صهیونیستی
- ۱۰۱..... ۲-۳. یانی
- ۱۰۱..... ۳-۱. آمریکا
- ۱۰۶..... ۲-۳. ۲. رویه

فصل چهارم: تاثیر سیاست‌های امنیتی عربستان بر امنیت جمهوری اسلامی ایران (۱۳۳ - ۱۰۹)

- ۱۱۱..... ۱. تاثیر سیاست‌های داخلی عربستان بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران
- ۱۱۱..... ۱-۱. ایدئولوژی وهابیت، سلفی و برخورد با شیعیان
- ۱۱۴..... ۲-۱. سیاست استفاده از اهرم نفت
- ۱۱۵..... ۳-۱. تاثیر سیاست‌های حج (مورد حادثه منا)
- ۱۱۸..... عضو هیات رئیسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی؛
- ۱۱۸..... ۴-۱. تسلیحات نظامی عربستان و تهدید امنیت ایران
- ۱۲۲..... ۲. تاثیر سیاست‌های منطقه‌ای عربستان بر امنیت ملی ایران
- ۱۲۲..... ۱-۲. عراق
- ۱۲۷..... ۲-۲. سوریه
- ۱۲۹..... ۳-۲. یمن
- ۱۳۲..... ۴-۲. لبنان

فصل پنجم: راهکارهای مقابله با سیاست‌های امنیتی عربستان (۱۵۳ - ۱۳۵)

- ۱۳۷..... ۱. در بعد داخلی
- ۱۳۷..... ۱-۱. راهکارهای سیاسی اجتماعی
- ۱۳۷..... ۱-۱-۱. ایجاد مشارکت بالای سیاسی
- ۱۳۹..... ۲-۱-۱. ایجاد اتحاد بین مذاهب
- ۱۴۱..... ۳-۱-۱. برخورد سریع وقاطع با مفاسد اقتصادی

۱۴۲	۲-۱. راهکارهای اقتصادی
۱۴۲	۱-۲-۱. خروج از اقتصاد نفتی
۱۴۴	۲-۲-۱. اجرای اقتصاد مقاومتی
۱۴۵	۳-۱. راهکارهای نظامی
۱۴۵	۱-۳-۱. پدافند عامل
۱۴۶	۲-۳-۱. پدافند غیر عامل
۱۴۷	۳-۳-۱. تامین امنیت داخلی
۱۴۸	۲. در بعد بین الملل
۱۴۸	۱-۲. حل تنش ها - منطقه ای
۱۵۰	۲-۲. عضویت در سازمان های بین الملل
۱۵۲	۳-۲. ایجاد اتلاف با کشورهای بزرگ

کتابنامه

(۱۵۵ - ۱۶۸)